

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . . . 5 „ „
 Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
 Egy hónapra . . . . . 1 „ „
 —
 Egyes szám 4 kr.
 —
 Alap azonnali részlet illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Nagy-ujtöze
 1703. sz.) bérmentve küldendő.
Előfizethető helyben:
 Tölgydi K. Lajos könyvkereskedésben
 és a kiadóhivatalban. (Nagy-ujtöze
 1703. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELELVEL

Hirdetési díj:
 Négy hasábos postai sorost 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű és többzori hirdetések alká-
 szerint jutányos áron vételnek föl. Bélyeg
 díj minden külön beutalásért 30 kr.
 —
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újszámok ára 50 kr.
 —
 Nyitlertéri közlemények minden postai sora
 50 krajczár.
 —
 Hirdetések fölvetésnek a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. (Nagy-ujtöze
 1703. sz. a.)
 —
 Kéziratok nem adóznak vissza.

domásul!

asztokban érkeztek raktárra:

övegek,

FRANCZIA VOILE-ok,

és batisztok

bűbá:

sispekék, bali belépők,

arusitunk el

ajos Fiai

RÓZSATÉR.

észséggel szolgálunk.

Alapított 1865.

GOTTSCHLIG

és rum-kereskedés.
 palackzserekek főraktára.
 ándelő hely:
 posta-utca 10. sz. a.
 Kőbányán

és rum-kereskedés.
 palackzserekek főraktára.
 ándelő hely:
 posta-utca 10. sz. a.
 Kőbányán

és rum-kereskedés.
 palackzserekek főraktára.
 ándelő hely:
 posta-utca 10. sz. a.
 Kőbányán

és rum-kereskedés.
 palackzserekek főraktára.
 ándelő hely:
 posta-utca 10. sz. a.
 Kőbányán

észségesebb

1.50
 3.50
 3.50
 5.—

1 pár frt 2.80
 1 „ „ 3.50
 1 „ „ 4.50

7 frt 50

—90 kr.

LA

Mezőgazdasági munkások.*)

Debreczen, febr. 1.

Általában ismert dolog, hogy Alföld-dünnön a gazdának mennyi bajt és gondot okoz gazdaságának kellő számú munkásokkal való ellátása. És míg e részben az Alföld így küzd, hazánk más vidékén meg nem lehet kellően foglalkoztatni a munka-erőt. Felvidékünk népessége munkahiány miatt kivándorol a hazából. E két körülmény összeegyeztetésével, én azt hiszem, kedvező viszonyt lehetne teremteni. — A felvidéki tót mezei munkásokat kellene gazdáinknak tömegesen alkalmazni. Míg így keresethez jutva, a felvidéki tótság nem tekintene sóvár szemmel Amerika felé, az alföldi gazda megszabadulna ama bizonytalanságtól, hogy honnét szerzi be munkásait.

Jelenleg csak ráakarunk mutatni a forrásra, tájékoztatást nyújtandó gazdaközönségünknek. Ez idő szerint Nyitra megyében Privigyén Kovácsy Kornél szolgabírósi tisztviselő foglalkozik a felvidéki tót mezei munkások szerződésének elhelyezésével. Nevezett a hazai gazdasági egyesületekhez küldött körlevelében felhívja e körülményre a gazdaközönség figyelmét. A körlevél szövegét a következő:

»Van szerencsém tiszteletteljesen becses tudomására hozni, hogy a jövő évi mezei munka-idejére felvidéki tót mezei munkások szerződését ingyen és díjtalanul, csupán a levélportó megtérítése mellett közvettem, lévén a munkaszegédák és munkások nyilvántartásával hivatalunkban elfoglaltam.

Tájékozásul bátorítok megjegyezni, hogy a szerződés megkötése olyképzokott történni, hogy a t. uradalmak vagy földbirtokos és bérlő urak egy erkölcsi és anyagi tekintetben teljesen megbízható munkaszegédával kötnék szerződést. A gazdának kötelessége a munkásokat a megállapított számban és a kitűzött helyen és időben előállítani, ott a vett parancsokat általuk teljesíteni, a munkára felügyel, az élelmezésért ő felelős és azt ellenőrzi, a munkásokat ő fizeti ki az átvett napszámokból, minden netán előforduló károkért anyagi felelősséggel tartozik.

*) Törszükében késett. Szerk.

A „DEBRECZENI” TÁRCZAJA.

ÁGNES.

— Mörke Eduárd. —

Rózsakör, mi hirtelen,
 Hirtelen
 Elrepült, szállta!
 Csak maradt vón' kedvesem
 Hián nekem,
 Nekem ez nem fájna.

A vetés közt vidoran,
 Vidoran
 Aratók dalolnak,
 Ah de szívem ily búsan:
 Daltalan, —
 Vége van dalomnak.

Lopva mék a völgyön el,
 Völgyön el,
 Mint ki alva réved,
 A hegyre, hol ezerszer,
 Ezerszer
 Eskiúttól hárséget.

Odaform a hárs alatt,
 Hárs alatt
 Strók elfordulva,
 Fejemen a szalagot,
 Mit ő adott,
 Játsszi szellő fújja.

Igmándi Miklós.

A munkások elindulásuk előtt igazolványállásukat el és orvosilag megvizsgáltatnak, mely orvosi vizsgálatnak lelete az igazolványra rávezetetik. Ennek költsége a munkást terheli.

Munkáink nagyon keresettek. Így már elszereződtek a mezőhegyesi uradalomba, Brassóba (Botfalú), Hatvanba, Szász-Beregre, gróf Apponyi és Károlyi uradalmaiba. A mi munkásaink kitartó szorgalmát illeti, ennek párja nincs, mert a tót munkás 16—18 órát képes eredménytelen munkálkodni.

Ha tehát a jövő munkaidényre mezei munkások szükségé fennforogna, esedezem velem röviden közölni, hány munkásra és mily hónapokra szükségeltetnek azok, mihez képest én azonnal ajánlatba hoznék egy megbízható munkás gazdát, ki személyesen és saját költségén jelentkezne a szerződés megkötése céljából. Privigyén (Nyitra.) Kovácsy Kornél szolgabírósi tisztviselő.

Gazdaközönségünk a saját jól felfogott érdekében használja ki a kínálkozó alkalmat, lépjen érintkezésbe a körlevél írójával, tudakozódjék körülményesen az ügyek állásáról. A körlevélben közölt modalitások kedvezők.

A polgári házasság ellen. Hornig veszpremi püspök terjedelmes pásztorlevelet bocsátott ki a polgári házasság ellen s meghagyta a papoknak, hogy a körleveleket két egymásután következő vasárnapon a szöszekről felolvassák és megmagyarázzák. A pásztorlevél a többi közt így szól: Ha a házassági szerződés csak Isten és az egyház előtt kötve szentség, — akkor könnyen megérthetjük, mit ér az, ha a felek más valaki előtt, ki nem illetékes lelkipásztorok, jelentenek ki, hogy ők házasságra akarunk lépni, — az efféle kijelentes semmis és hatálytalan Isten és az egyház előtt, mert ezen kijelentes által a felek nem szolgáltatják egymásnak a házasság szentségét, — ily módon keresztény házasság nem keletkezhetik. Már pedig az ugynevezett polgári házasság többi közt éppen abban áll, hogy a házassági kivanók más valaki előtt jelentik ki ebbeli szándékukat, olyasvalaki előtt, a ki illetékes lelkipásztorok nem is lehet, mert valami világi ember, állami vagy községi hivatalnok a kinek utóvegre még nem is kell kereszténynek lennie, — ez előtt ugyan-csak nem szolgáltatják egymásnak a házasság szentségét a felek, akármit mondanak ők, akármit beszéljen ő!

Növendékszínészek Budapesten.

(Fővárosi emlék.)

A múlt hét valamelyik napján egyik helybeli lap társunk színházi rovatában olvastam a Tiszai-társulat névsorát és ebben egy régi fővárosi ismerősöm, mondhatom jó barátomnak, Rózsahegy Kálmánnak, a budapesti színházakadémia egyik letehetségesebb növendékének nevét. Nagy volt öröömöm. Rózsahegy Debreczenben! Hanem meglepetésemre a neve után jellezől oda volt téve, hogy: »szerelmes színész! Rózsahegy és »szerelmes színész! Furcsa! Lévé pedig ugyis szándékomban a fővárosba menni, felkerestem az én barátomat, a ki némi bosszankodással már előbb tudomásul vette, hogy ő »szerelmes színész,« mert bár szerelmes is, színész is, de színpadi szerepeinek jellege »naturbursch,« vagyis magyarul némi köriírassal kifejezve: komikus körrajzu naiv férfi szerep.

No de ez nem olyan hiba, hogy ne lehetne jóvá tenni. Tény az, hogy Rózsahegyvel tehetséges fiatal erőt és minden tekintetben jó színészt nyer a leendő debreczeni színház. Különben ezt a tapasztalat is meg fogja mutatni. Előre dicserni őt nem szándékom már azért sem, hogy a részrehajlás nehéz bűnébe ne essem.

Eltekintve ettől, jelenlegi célom tulajdonképpen az, hogy megemlékezzem egy pár sorról arról a vidám műintézetéről ott a fővárosban, a mely úgy a mi vidékünkre, a mi színházunkba, mint az ország minden részébe szét-

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése jan. 31-én. —

Az állatok ügye foglalkoztatta tegnap a honatyákat s a pártcsorompók lehulltak e kérdésnél; örvendetes harmonia uralkodott a felszólalások legtöbbszörében s a ragados tudóbb megakadályozásáról szóló törvényjavaslat, egy pár módosítás leszámitásával, egyhangu tetzésben részesült. Az általános vitában Vajai István, Putnoky Mór, Bottlik Lajos, Szalay I., Károlyi Sándor gf., Gaál Jenő s Ugron Zoltán beszéltek. Az az előzetes, a melyet Bethlen Andras gf. földművelési miniszter és Wekerle Sándor miniszterelnök az ellenzék részéről felhangzott kívánásokkal szemben tanúsítottak, igen kellemes benyomást tett s növelte a vita tárgyalogasságát és higgadságát.

A részletes vitában részt vettek: Miklós Ödön előadó, Daniel Ernő, Bornemisza Lajos, Károlyi Sándor gróf, Szemere Huba, Ivanka Oszkár, Szalay Károly, Polonyi Geza, Gaál J., Bujanovich Sándor és Jeszenszky László. — Bethlen Andras gf. földművelési miniszter a vita folyamán többször felszólalt.

BELFÖLD.

Foltozási kísérletek. Széll Kálmán — egyeztető szerepében, melylyel a szabadelvű-pártot akarja megmenteni, — felajánlotta gróf Apponyi Albertnek a belügyminiszterséget. A tárgyalás eredménytelen maradt.

Magyar szó Fiumében. Hogy hányan tanulnak a fiúmei olaszok közül magyarul, azt érdekes világításba helyezi az a körülmény, hogy Körösi Sándornak a közoktatásiügyi miniszter megírtasából írt s a Fekesházi alaphoz jutalmazott olasz nyelvű magyar nyelv-könyve (Grammatica teorico-practica della Lingua Ungherese) jó formán egy év alatt teljesen elfogyott. Az 1-6 kötet 500 példányból a mostani és az elmúlt iskolai év kezdetén a fiúmei állami főgimnázium és kereskedelmi akadémia tanuló köréből 170 példányt fogyasztottak el. Magyar szaktudósok czimén és az olaszországi könyvpiacra mintegy 50 példányt számíthatunk. A hátralévő 280 példány tehát fiúmei felnőttek kezében van s így, mivel alkalmazásint más magyar nyelvtant is használnak a városban, bizvást kimondhatjuk, hogy a magyarul tanuló felnőttek száma Fiumében a 300-at meghaladja. Körösi nyelvtanának II. kiadása a minisztérium gondoskodásából a budapesti kir. egyetem nyomdájában már munkában van.

Értekezlet a kath. autonómia ügyében. Budapest, jan. 30. A katolikus autonómia ügyében legutóbb Esterházy Miklós Mór gróf lakásán értekezlet volt, melyen számos világi főrendi tag és több képviselő volt jelen. Az értekezleten elhatározták, hogy az autonómia ügyében törvényhozási uton is erélyes akciózt fognak kifejtetni.

küldi az általa művészekké. igazi művészekké nevelt ifjakat, hogy legyenek a magyar Muzsának önzetlen és munkás hívei, hogy nemzetünk szellemi előbbre vitelét a nemes fájdalom és tiszta humor eszméi és hangjai mellett eszközöljék.

Mily dicső feladat! Minő holdogság már annak tudata is, hogy valaki édes hazájának hasznos szolgálója lehet! És azon szegény ifjaknak talán nélkülözés jut osztályrészülük egy egész életpályán keresztül, sőt sok esetben a társadalom sem juttatja nekik a tisztelet tekintetében megillető helyet; de bizonyára vigasztalásukra szolgál, hogy mint az idealismus bajnokai szent és mindenek felett magasztos cselelt harczolnak.

S hogy mennyire tudatában is vannak e czélunk, feladatuk nemes voltának és nehézségeinek: saját szemimmel láttam. Mostani pesti utam épen a legkedvezőbb időben vezetett hozzájuk, midőn haladásuk tanubizonyosságát adták a budavári színház díszes eszernokában, nagyszámú műértő közönség jelenlétében.

Egy pár ott lévő barátomnak, köztük Kovács Kaufmann Sándor volt debreczeni hírlapíróinak közbenjárásával is — volt szerencsém, hogy a nagy művész-tanár Ujhazi Ede ur becses engedelmével már az előadást megelőző főpróbán is jelen lehettem. A nemzeti színház színpadáról, hol a próba folyt, valamint nézőteréről sem szándékom ez alkalommal írni; elég, ha azt mondom, hogy oly szép, oly belsős ott minden, akár egy tündérvilágban és hogy büszke vagyok rá, hogy nekünk, magya-

Wekerle Sándor miniszterelnök a tegnapi delutáni gyorsvonattal Bécsbe utazott.

KÜLFÖLD.

Az osztrák parlamenti válság befejezéséhez közeledik. A királyi elöklölete alatt osztrák minisztertanács volt, melyben azok felett a módosítások fölött tanácskoztak, a melyeket a pártok képviselői a kormánytöbbség-programmjára vonatkozólag indítványoztak. — Az osztrák képviselőház hétfői ülésének folyamata alatt a miniszterelnök értekezletet tartott az egyesült balpárt, a lengyel klub és a Hohenwart-klub elnökeivel. Azt hiszik, hogy a miniszterelnök a pártvezérekkel a többség alakítására vonatkozó módosított programot közölte.

A Panama-pör. Paris, január 30. Lendoni jelentések szerint Herz Kornél állapotát rosszabbra fordult. Már két nap óta nem táplálkozik. Orvosai nem hiszik, hogy Herz életben maradj.

Az Independance l'Est feltűnést keltő czikket közöl, melyben okmányilag kimutatja, hogy az egész Panama-botrányt a párisi gróf kezdeményezte és vezette.

Milán és Natália. A czár Sándor királyhoz üdvözlő tavrátot intézett, melyben meglegedését fejezi ki szüleinek kibékülése fölött és minden jót kíván neki és az országának. A Male Novine azt híreszteli, hogy Milán Parisban aggasztóan megbetegedett.

Albrecht főherczeg beteg. Bécsből jelentik, hogy Albrecht főherczeg néhány nap óta torokgyulladásban megbetegedett és ágyában kell fekdnie.

Kováts József beszéde.

— a képviselőház jan. 26-iki ülésén. —

Kováts József, a h. nánási kerület orsz. gyűl. képviselője, a képviselőház jan. 26-iki ülésén, a budapesti önkéntes mentő-egyesület tételénél, a következő beszédet mondotta:

T. ház! Ez a rovat ismét csak arról győzött meg engem, hogy közönséges állapotunkban arra vagyunk kárthatva, hogy úgy életünk, mint vagyonunkat ama nagy molochnak ott a Lajthan túl liferáljuk. Meltőztassanak csak ezt a rovatot megtekinteni és azt hiszem, nem lesz senki, a ki elfogulatlanul itél, hogy nekem igazat ne adjon. Vegyük pl. mint Horánszky Nándor t. képviselőtársam előhozta, a mentő-egyesület. Ennek az egyesületnek a neve: Budapesti önkéntes mentő-egyesület. Ez az egyesület azonban nemcsak a főváros lakosságának áll rendelkezésére, hanem az ország bármely lakosának, a kit itt a fővárosban vagy a közel vidéken baleset, szerencsétlenség

roknak, rövid szellemi ébrenlét után már is olyan műintézetünk van. — Arról sem szölok, hogy művészeink is méltók a Muzsa ezen templomához, hiszen azt a külföldi nemzetek műértőitől is megkérdendőt már bármely magyar ember a nélkül, hogy félnie kellene a válság kedvezőtlen feltől. — De tovább folytatam.

A nézőtérén, hol a próbát végighallgattam, láttam a színi akadémiának összes növendékeit. Vidám, derek ifjak mind, kedves, fiatal lányok és kedélyes férfiak. — Ugy megtetszett nekem az ő fesztelen, örök-pajzán csevegésük, hogy méltán felkiálthattam: »Ha újságíró nem volnék, színész szeretnék lenni! Nem azok a fővárosi halvány arczok ezek, hanem mintha egy külön kis faluba valók volnának mind, piros pozsgás, mosolygó, élettől ragyogó egész lenyők. És mi ennek az oka? A nagytróris mellett a cél elérésének biztos reménye, az élet gondjai mellett az anyagival való teljes megelégedés, a szellemi gazdagság vágya az élet egyéb éltveinek megvetésével. Ilyenek a miszi-nészeink ifju korukban. — S hozzávére mindezekhez a legteljesebb komolysággal, mondhatni ünneplés-éggel folyó próbát, a növendékek jóakarátát és tehetségét, a művész-tanár utasításait, melyeket valódi atyai hangon intéz tanítványaihoz, figyelemzetéseit, dorgálásait és ambíciót emelő dicsereteit: hü képet nyerünk az intézet gyakorlati részének rendszerezől, melyet pedig egynehány fővárosi pal. a tanárok igazatlan megtámadásával meglehetősen vastag és kevesbé finom vonásokkal festett. Hogy

ér. Tehát már ebből az indokból is méltó volna az egyesület arra, hogy az állam segélyezésben részesítse, még pedig sokkal nagyobb segélyezésben, mint a mi e czimen fel van véve.

Ugy vagyok értesülve, hogy az egyesület hosszú évek során át minden évben kérelmezett a kormánynál, de eddigelő soha egy fillért sem kapott. Most fel van véve segélyezésére 2000 frt, melyet oly csekélységnek tartok, hogy az egyesület céljainak valóban nem felel meg. Ha összevetjük a budapesti mentő-egyesület viszonyát a bécsi mentő-egyesületével, mit fogunk látni? Azt, hogy ott maga az uralkodó a legutóbbi évben is 5000 forint segélyt utaltványozott. — Ezen felül ott vannak a főhercegek, a kiknek egyike sem vonta ki magát; ott van a kormány, mely nemcsak hogy bizonyos összeggel segélyezi évenként, hanem a mult évben sorsjátékot is engedélyezett, a melyből magából 19.000 frt tiszta hasznot merített az egyesület. Pedig nemcsak a közönséges utcai szerencsétlenségeknél, hanem a gyárakban és építkezéseknél előforduló szerencsétlenségekből kifolyó eseteknél fejt ki e társaság hasznos tevékenységet, hanem tudjuk, hogy a legutóbbi időben a kolerajárvány alatt mily megfizethetlen óriási szolgálatot tett az országnak. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Nézzük meg, mi történik a vasuti baleseteknél és a tömeges szerencsétlenségeknél, a hol csak ezen egyesület segélyével lehet sikeresen eljárni. — (Igaz! Ugy van! balfelől.) De a mentő-egyesület még nem felel meg teljesen céljának, szükségessége volna, hogy ezen egyesület a főváros különböző pontjain hordágyakat helyezne el, úgy, a mint az Párisban és Londonban van. Szükségesnek tartanám továbbá, hogy a mentő-egyesületre bizalmasan a dunai mentések (Helyeslés balfelől.) Meltóztatnak tudni, hogy körülbelül 300-ra rug azon szerencsétlenek száma, a kik a főváros határában részint önhibájukon kívül a Dunába esnek, részint szándékosan ugranak oda, és mi az eredmény? Az, hogy körülbelül 5% azoknak száma, a kiket ez idő szerint kihalásznak; míg ellenben ha a mentés az egyesületre bízott, és az egyesület a Dunán különböző pontjain elhelyezné egyenit: nyilvánvaló, hogy megfordítva lenne az arány és nem 5%-a mentetnék ki a szerencsétleneknek, hanem talán legfeljebb 5%-a veszne oda.

Meg azt is bátor vagyok a t. belügyminiszter ur figyelmébe ajánlani, hogy egyesenesen a mentő-egyesületre kellene bízni az örültek felszállítását, úgy itt a fővárosban, mint kényesebb esetekben a vidéken. Csak nem régiben olvashattuk, hogy miképpen járnak el az örültek elszállításánál. Két detektiv kimegy botokkal, és ha a szerencsétlen ellenáll, összerötközik, mintha közönséges rablógyilkos volna. Így történt ez, a mint a napokban olvashattuk,

ezt az eljárást megmagyarázhatnánk magunknak, csak az intendáns elleni harcra kell tekintelnünk, mely jelenleg fővárosunkban oly vak dühvel folyik; hanem elég jogtalan és méltánytalan dolog azért ezen művészi intézet ellen is oly kiméltelen kirohanást intézni, kivált azoknak, a kik a viszonyokkal tisztában nincsenek.

Azonban ez, bár lehangolólag, de nem megakasztólag hat a tanítás folyamára. A tanárok törekvést és a tanítványok ambícióját ez nem apasztja, nem apasztja. En a magam részéről, meggyőződésem szerint, nem kívánok, nem várhatok már nagyobb sikert, mint a milyet a Várszínházban Ujházi Ede tanítványai a mult kedden felmutattak.

Három ügyes kis vigjátékot adtak a »Csiszolatlan gyémántok« cz. angol, a »Tűz a zárdában« cz. francia és a »Varró« cz. német vigjátékot, mindhárom igen nagy ügyességgel és szép precizitással, melyről az elhangzott tapsok tanuskodtak. A szereplők közül ki kell emelnem művészi játékáért Boros Ferike és Kész Róza kisasszonyokat, Vidor Dezsőt, Győző Lajost és mint a ki már minket is közelebből érdekel: Rózsahegy Kálmánt. A »Csiszolatlan gyémántok«-ban Jóé parasztfü szerepében jellemző és kacagató volt.

Nini, most kezdem észrevenni, hogy vidéki lapban fővárosi színi referátát írok! — Szolgáljon védelmemre, hogy ezt a kedves megemlékezés hatása alatt teszem. De felhagyok vele. Annnyit azonban elmondhatok, hogy a fővárosban eltöltött idő folyamán ezen pár órában ismét egy szép emlékek lett lelkelem gazdagabb.

Azt is tudom, hogy e lap hasábjain ezen soraimmal szintén épen helyén való dolgot cselekedtem egyrészt azzal, hogy egy leendő debreczeni színész mutattam be, másrészt, hogy a budapesti színiakadémiáról írtam, a mi sok vidéki ember előtt újság; ezzel tehát a közönséggel szemben újságírói kötelességet is teljesíttem.

Révi Nándor.

Schenk eseténél is. Ez, azt hiszem, ok arra, hogy hozzájáruljak Horánszky N. t. képviselő-társam indítványához. (Helyeslés a szélső-baloldalon.)

Most méltóztatnának megengedni, hogy a napokban a közegészségügy rovatánál tett németly indítványomra ujjolag kiterjeszkedhessem.

Hieronym Károly belügyminiszter: Hiszen azt már letárgyaltuk!

Kováts József: Azért kívánom ezt tenni, mivel több kérdést vettem fel, a melyeknek egyikére sem volt szives a t. belügyminiszter ur válaszolni, sőt indítványomat illetőleg sem volt szives engem megnyugtanni. Felvettem ugyanis azon szerencsétlen, apátlan, anyátlan gyermekek ügyét, a kik a városban kóborolnak s azt a kérdést intéztem a t. miniszter urhoz, hogy nincsen-e a rendőrségnek utasítása arra, hogy az ilyen szerencsétlen gyermekeket összefogdossa és az emberiségnek megmentsse? Erre nézve nem méltóztatott a t. miniszter ur engem megnyugtanni.

Fölvettem szerencsétlen kisdedeink érdekében, kiket a difteritisz ezer és ezer számba pusztít, hogy méltóztatnék azt a honvéd főorvost, dr Borst oda kiküldeni, a hol az a járvány legjobban dühög. Erre sem méltóztatott felelni. Fölvettem továbbá azt is, hogy méltóztatnék oda hatni, hogy az orvosi kar legalább egyöntetűleg járjon el az ily bajoknál. Ennek nagy alapja van; mert felolvastam a »P. H.« 1889. március 4-iki számát, a hol az orvosi kör maga azt mondja, hogy ma már a kiválóbb orvosok a karbolsav mérget kitérültek az orvosi listáról.

Ebből tehát azt kell feltételezni, hogy még vannak, a kik használják Erre sem méltóztatott válaszolni.

Továbbá felvettem a körorvosokat illetőleg azt az eszmét, hogy a megyék rendezése alkalmával annyi körorvost kellene kinevezni, a mennyi feltétlenül szükséges és őket oly díjazásban részesíteni, hogy tisztességesen megélhessenek. Azt is elmondottam, miként kívánám ezt elérni, hogy t. i. azon községekre, melyek megbírják, rá kell a költségeket octorajálni, de ama községek körorvosai díjait, a melyek ezt meg nem bírják, fizesse az állam. Felhívtam azt is, hogy a külön díjazás alól a szegényebb nép, szellemek, napszamosok feltétlenül felvolnának mentendők. Mindezekre szintén nem kaptam választ.

Fölvettem azt is, hogy a költségekre úgy lehetne alapot teremteni, hogy a gyógyszerárak engedélyezését bizonyos díjak lefizetéséhez kellene kötni — esetleg offertek útján — úgy hogy a legkisebb községek gyógyszeráráért is legalább egy-két ezer frt, a fő-

városban és nagyobb városokban pedig 30—40, sőt 50 ezer frt folynek be.

Mindezen dolgokat nagyon természetesen azért hoztam fel, hogy a t. miniszter ur ezekre nézve némileg megayugtató nyilatkozatot szíveskedjék tenni. T. ház! Nem tartom magamat a ház elsőrendű szónokának, nem is vagyok az, sem a vezérferiák közé nem számíthatom magamat, de midőn, mint az ország egyik szerény napszamosa, itt kötelességemet teljesítem, nagyon természetesen megvárhatnám azt, hogy a t. miniszter ur kérdéseimre válaszoljon s engem és a közönséget megnyugtani kegyeskedjék. (Ugyvan! balfelől.) A tegnapi napon történt, hogy tán nem ily nagy horde-rejű kérdésben — mert a miniszterelnök ur úgyszólván bagatell dolognak tüntette fel a nemzeti színek kérdését — álláspontját mégis mily nagy odaadással védelmezte, úgy előbb a belügyminiszter ur is. Az előadottaknál fogva azt hiszem tehát, méltányos azon kérésem, hogy e dolgokat újból is a t. miniszter ur figyelmébe ajánljam. A tételt különben elfogadom. (Helyeslés balfelől.)

Határidő-naptár.

- Febr. 1. A vasuti üzletvezetőség hivatalnokainak táncestélye a Bika-szállodában.
 Febr. 2. Mének szétosztása a debreczeni mentelen.
 Febr. 2. Zion-egylet táncvigalma a Koronában.
 Febr. 4. Evang. fillér-egylet thea-estélye a Bika-szállodában.
 Febr. 4. Könyves ifjuság bálja a Margit-fürdőben.
 Febr. 5. Kovács és kerékgyártó ifjuság bálja a Korona-vendéglőben.
 Febr. 5. Jégünnepély a Margit-fürdő jégpályáján.
 Febr. 6. A pinczerek betegsegélyző pénztárának közgyűlése.
 Febr. 11. Karton-bál a »Bika«-szállodában.
 Febr. 11. Függetlenségi párt bálja a Korona-vendéglőben.
 Febr. 12. Emke fiókjának közgyűlése.
 Febr. 14. Hajdúvármegye közgyűlése.
 Febr. 18. Kereskedő ifjak dalkörének dalestélye a »Bika«-vendéglőben.
 Febr. 18. Esküdtszéki tárgyalás a debr. kir. törvényszék előtt.
 Febr. 19. Schaf János koszoru-estélye a »Korona«-ban.
 Febr. 19. Kölesönös segélyző-egylet közgyűlése a városháza nagytermében.
 Febr. 26. A színházi nyugdíj-intézet közgyűlése.

Ujdonságok.

* A »Csokonai-kör« irodalmi szakosztálya tegnap delután Géressy Kálmán elnöke alatt ülést tartott a keresk. ifjak olvasó-terében. A gyűlés tárgyat a kaszinói választmány által kitűzött Kazinczy-pályázatra beérkezett pályamunkák képeztek. Olvastattak a főiskolai szeniori jelentés, mely szerint a kitűzött határideig, december 1-ig beérkezett

összesen kilenc pályamunka — és pedig »A népszimű fejlődése Szigligetétől korunkig« cz. irodalomtörténeti pályakérdésre érkezett kettő; a verses dolgozatra, melynek tárgyát a pályázókna valami népmeséből kellett meríteniök, beérkezett hét darab mű. A pályadíjak odaítélését és új pályakérdések kitűzését illetőleg a kaszinó választmánya fog végérvényesen határozni.

»A Gönczy egyesület« h.-szoboszlói köre 1893. febr. 9-én d. e. 10 órakor a városház nagytermében tartja alakuló gyűlést. Tárgy: 1. Elnök választás. 2. Megválasztott elnök székfoglaló beszéde, mely egyszerűen Gönczy Pál feletti emlék beszéd leend 3. Al-elnök és jegyző választás. 4. Értekezés a kézi-ípar tanításról, Lázár Gyula nádudvari tanító által. 5. Indítványok. 6. A gyűlés bezárasa. Jegyzet: Hogy az egyes helyekről hányan kívánnak részt venni a gyűlést követő közebédnél azt febr. 6-ig kérem H.-Szoboszlóra megírni, Pólya Mihály igazgató tanár urhoz. S á p y Lajos megbízott elnök.

* A tanulók testvérsége. A vallás és közokt. m. k. Miniszter Debreczen sz. kir. város polgármesteréhez a következő rendeletet intézte: A debreczeni tankerületi főigazgatónak m. e. decz. hó 31-én 1783. sz. a kelt felterjesztéséből arról értesültem, hogy Debreczenben az ottani tanuló ifjuság korcsolyázása és uszása — mely testedző gyakorlatokra kiváló sulyt fektetek — nem csak azért ütközik nehézségekbe, mert ott helyt a korcsolyázó egylet nem működik, s korcsolyázásra és uszásra alkalmas folyó vagy állóvíz nincsen, hanem mert a Margit-fürdő és jégpálya tulajdonosa, kivél a nevezett főigazgató tárgyalásokba becsatkozott, aránylag oly magas használati díj követel, mely a szegényebb tanulóknak lehetetlen teszi a testi nevelés és fontos nemzeti rendszeresen gyakorolni. Ily körülmények közt kenytelen vagyok Debreczen sz. kir. város közönségét felkérni, hogy az ügyet kezeibe vegye, és a kedvező megoldásnak módját erjse. Nevezetesen felhívom Czimedet, hogy a debreczeni tanker. főigazgató közbejöttével a helybeli tanintézetek — állami főreáliskola, kath. gymnasium, ev. ref. főgymnasium, kereskedelmi akadémia stb. — tanuló ifjusága részére korcsolyázó és játszótér kijelöléséről és átadásáról, nem különben — minthogy értesülésem szerint épen most folyik a tárgyalás egy részvénytársasággal a városnak vízvezetékkel leendő ellátása ügyében — egy uszókisókolának való hely átengedéséről és berendezéséről gondoskodni sziveskedjék. A tanuló ifjuság száma csak a fentemlített 4 intézetben is elérvén az 1200-at, megérdemelné, hogy a város az ő javára meghozza a kellő aldozatot ezen irányban is, azon jövedelemnek nem kárpótlásul, melyet ily nagy számú ifjuság a városnak biztosít.

* Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi magyar kir. miniszter a nagyváradi-belényes-vaskohi helyi érdekű vasut-részvénytársaságnak, a nagyváradi-belényes-vaskohi helyi érdekű vasut Hollód megállóhelyétől Rippa, Mocsár, Tenke, Görbed és Tulka községek határainak érintésével Nagy-Szalontáig, valamint ugyanazon vasut Sölyom állomásától Tenke, Görbed, Feketebátor és Árpád községek határainak érintésével a magyar

ORSZÁGH ILONA.

— Történelmi elbeszélés. —

Az 1840—50-es évek irodalmából összeszedgeti: E. I.

(Folytatás.)

Néhány perc mulva mindnyáján a Bodrog partjánál állottak.

Zugó vihar port és sáppadt hullámokat hányt az éjbe. Megtört felhők közt a hold és csillagok bujkáltak, langórvénynyé festve helyielyhelyre a hánkolódó folyót.

Perényiné intett s a szolgák sebesen taszták alá a hárfatokat, melyet millió dühös hab emelven vállaira, — percnyi sülyedés után — szilajon ragadtott tova.

Perényiné ajkán egyetlen hang sem árulá el iszonyu fájdalomát.

Balsarati összefont karokkal állott, fogai közt morgogva e néhány szót: — Ördögök játeka! . . . Hát senki se volt benne? . . .

III.

— Életet . . . életet nekem . . . Meghalhatok-e én, ki még félig sem őrítém ki az élet boldogságtól habzó kelyhét? . . . Ki láttam nyilni a virágot, anélkül, hogy kellemes illatát élveztem volna? . . . A kin éget . . . Mint fáradat hullám a part sziklájan, imám szerteúratnak teiteim emlékkövé . . . Van-e élet túl a siron? . . . El-e még egyszer az öröm és fájdalom, mely a halál karjaiban elszunyadt? . . . Megtagadom az eszmét! . . . Anynyi kint még egyszer s örökké viselni, mely földi létemet gyilkolja meg, isten nem akarhatja! . . . Igen! végtelen a szív álma, mely az életinkért nyugalmat, az örömkört el-tompulást nyújt . . . Ha végignézek teiteimen: elirtódom . . . Nem halhatok meg! . . . Megöltem testvéremet . . . Férji eskümben nőmnek, az anyagnak, a feltés örök poklát nyujtam . . . Hah! — nóm! . . . Vajjon nem kaczérodik-e most tükörében, hogy miként fog illeni fehér arcához a gyász! . . . Igen! . . . azt

teszi ő! . . . Sőt titokban új menyasszony-fátyalt vásárol! . . . Csalatkozol kéjné! . . . én nem halok meg! . . . Szolgák! . . . ti lusta ebek! . . . orvost! . . . az orvost! . . .

Néhány pillanat után Balsarati alázattal s jól elpalástolt gyönyörrel közelite ura ágyához.

Perényi egész erejét összeszedve, szólt: — Orvos! . . . Te is szaktársaid esküvel állítjátok, mikép hatalmas karral fel bírjátok tartani a halálnak felleggyvezett kezét, melyet isten uja igazgat . . . Már régen gyilkol egy alatomos nyavalya, mely az országgyűlésről most is haza kényszerite . . . Nézz arezomba; szólj: ott látod-e a halált? . . . S ha ott látnád az undok szörnyet, tudd meg, hogy élni akarok! . . . Vagy megátkozom azon bolondot, ki életét legelőször hozzád hasonló kuruzsolókra bízta! . . .

— Nagyságos uram! — felelt alázattal Balsarati — isten hosszúra nyujtsa életed; én mindent el fogok követni!

— Ne téj ki! . . . Én azt kérde: élni fogok-e, vagy a kora halál, mivel egykor mesterségbe avatkozám, éltemet metszi-e el? . . . Te vállalt vonitsz! — kiálta dühösen — Ugy-e, meghalok? . . .

Erre hosszú csend következett s aztán Perényi tompa nyugalommal folytató: — Így is jól van! . . . Legalább tudom mit kell még tennem! . . . Szólítsd be nőmet! . . .

Balsarati távozni készült. Perényi utána kiáltott: — Balsarati! . . . Ha emlékezetem nem csal, te egykoron bizonyos ita tról szó-lottál? . . .

— Én, uram? . . .

— Nem akarsz érteni? . . . azon es ő p-pek ról . . .

— Ah! . . . a tofana! . . . De . . .

— Azon ital igen drága! . . . Nemde, ezt akartad mondani! . . . Perényi Gábor sohasem volt fősvény . . . Mit gondolsz: néhány csöppert 5000 darab tallér talán nem volna megvetendő? . . .

— Te parancsolsz uram!

— Tavozz! . . .

Láttatok-e, midőn az erdők szárnyasa dalolva száll azon fának lombjai közé, melynek törzse mellett lövésre kész fegyverével lesben áll a vadász? . . . Ugy lépett be Országh Ilona ferje szobájába.

Mint sötét árny: Balsarati követé őt.

— Gábor, kedves ferjem! . . . hogy érzed magad? . . . Köszönöm, ah köszönöm neked, hogy oly hosszú idő után elődbe bocsáttal! . . .

— Ugy-e? hidd nekem asszonyom, hogy a pokol kaczag most is szavaidból! . . . Megérdemli-e a nő, ki beteg ferje első pillantásánál egyetlen könyvet se ejt, hogy életét bizza arra a haldokló? . . .

— Gábor! . . . te vétkezel! . . . Vannak bánatok, melyeknek niucsenek könyei . . .

— S ilyen a tied! . . . Nemde? . . . Ám legyen! . . . De azt csak nem tagadhatja asszonyom, hogy szigorú parancsom ellenére, a Bodrogra nyíló ablakát, míg távol valék, naponta kinyitotta s könnyezve nézett a hullámokra, ha nem hozzák-e csolokon titkos kedvesét? . . .

— Azt tettem uram, de nem vártam senkit.

E szavaknál Perényiné kebléből egy sohaj szállt föl.

Perényi dühösen folytató: — Nem várt? . . . Miért hát a könyvek? . . . Hiszen kegyed utánam soha se könnyeztet . . . Én e drága gyöngyökből egyet se raboltam el . . . De jó van, én hiszem, hogy kegyed hű, szerető nő . . . Mégsem! . . . Vallja azt meg maga . . . oh, szólj Ilona, — itt hangjára lágyaságot igyekezett öltetni — szólj: szeretsz-e engem? . . .

— Gábor! én öltárnál esküdtem azt! — S nem változtak érzelmeid, mióta nő vagy? . . .

— Nem!

(Folyt. köv.)

kir. állam egyán áll utvonatra engedélyt Szatmár-N Szatmár-N Békta hat ut Akos vasutvonal érvényét

* M hó 6-án s dig a l l a fog tartat 14-iken le ségéből fe mai napon

* Fa Körner csó kívül, a H ismert, ide Bövebb er rezhettünk jelezhetjük labai mara

* Szá operai növe adótt. Gal szotta, kedv ugyan, de k jogostó. Kü a s első közzétek m nua Hunya sikert. — M szimul, hol vendégföle

* Gy ferje Schru Gruber Jan Róza, Bern láh, Berná náth Gizel kiskoru u datják, ho anya B es kir. tábla aszony 1 kor, 70-ik halotti sz halt. A 3-ik száma órakor leed pedig fel mutattatni dás és bé

* Öt tudni, ho kik a Nap Figuró szo. Suflolet ez ken laknak retesebb es szakét évte szek, Rusito Denis, ki F nok, Cartig zadik szüle tehát hetve talan (fö)

* Is kézi fegyve Most azt je tett néhány önmüköde szegedi óra a legalkam lövésiskola Brauswette ideálja a rás a revól az eddigi r ló oly bizl katonai pus bonnet a g tól hatolna golyó fesz dens előny ságnál meg a régi revól jogát a bán mü-részvém feltalától?

* Cs a czimen d lista tartott de ifjak tá főkép hölyg tudós, ki e mélyes me nak gazda csodás Kék kai tünderr nyira félre met ismert családi él Elmondá, és milyen tünkben él tő leírása u báremeit a európai em lentében a dott egyes hogyan n formák köz es házassá séget kette hogy a nőt hívják. Nag etimologia

Kunz József és Társa
DEBRECZEN.

SZÖNYEG OSZTÁLY.

Az idény előrehaladottsága és a raktár tulterheltsége miatt budapesti főüzletünk **hatóságilag engedélyezett szolid szőnyegárú**

végeladást rendez, minek következtében ezen szakmába tartozó cikkek itten is mélyen leszállított árak mellett adatnak el.

(36.)

10—?

Bérbe-adó

Az egyháztéren, a kereskedelmi akadémia mellett levő Somogyi féle-ház (Pannónia-hávéház) egészben vagy részletenként bérbe-adó.

Bővebb felvilágosítást ad **Dr. Balkányi Miklós** ügyvéd Debreczenben, Kossuth- (Czegléd) utca 31. sz. a.

(57.)

1—3.

Új kútúrasi vállalat.

Számos helyen sikeresen végzett kútúrások bebizonyították, hogy Debreczen szab. kir. város területén, 40—60 méternyi mélységben

egészséges tiszta ivóvíz bőven található.

Ezen okoknál fogva — miután jó ivóvizet szolgáltató kút még elegendő számban nincsen, de a tiszta víz, ivásra, építkezési és más célokra egyaránt szükséges — kútúrasi vállalat létesítésére határoztuk el magunkat, oly feladattal, hogy jó vizű kútakat, az eddig szokásban volt áraknál **jóval olcsóbban** létesítsünk úgy, hogy ez által a háztulajdonos urak nagy része kútúrátásra határozván el magát, minden nagyobb ház udvarán ivóvizet szolgáltató kút található legyen.

E vegből megfelelő, egészen új műszerekkel láttuk el magunkat és a fúrások teljesítésére oly tapasztalt szakembert szerződtettünk, ki **szakképzettségét számos sikeres fúrással Debreczenben és vidékén** már bebizonyította.

Kútúrásokra vonatkozó költség kiszámításokkal és felvilágosításokkal felszólításra a legkészségesebben szolgálunk.

A midőn új vállalatunkat a tekintetes városi tanácsnak, községi előljáróságoknak és a nagyérdemű közönségnek figyelmébe ajánljuk, becses pártfogásukért esedezünk.

(485.) Maradunk teljes tisztelettel

BAUER és TÁRSA

gazdasági gépgyára és gépgyári raktára
DEBRECZENBEN.

Brassói és gácsi POSZTÓK

Flanel-takarók, LÓPOKRÓCZOK,
Tricot, Peruvien és Toskin,

mindennemű bélesneműek,

férfi chiflon ingek

1-50 1-90 2-20 2-60

minőségekben.

Gyapju alsó ingek, nadrágok

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI cégénél

DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

(2.)

Rickl József Zelmos
DEBRECZEN

AJÁNL:

MAGYAR- és FRANCZIA-COGNACOT.

friss töltésű ásványvizeket u. m. Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jod, Emsi, Franzensbadi, Gieshübli, Gleichenbergi, Halli jod, Ivándai, Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy, Koritniczai, Krondorfi, Lipiki jod, Margit-forrás, Marienbadi, Mohai Ágnes és Stefánia forrás, Paradí, Pülnei, Prebláui, Pyrmonth, aczél, Serebenai (Bosznya), Guber forrás, Levico és Roncegnoi arsen és vastartalmuak, Rohitschi, Selters, Salvator, Saldschitzki, Szolyvai, Szulini és Budai keserű vizet. — Továbbá: **lenkenze, olajban**

tört mindenféle festékeket és mindennemű fűszerárúkat.

Kiváló finom:

csukon, kávé, tea és rumokat,

(8) **igen jutányos árban.**

Közlönös figyelembe ajánlom

„TOLL ÜZLETEMET“

a bevásárlásnál a legnagyobb árak fizettetnek; kihazasításokhoz szolgálhatok új fosztott tollak és új pehelylél bármely mennyiséggel a legjutányosabb árak mellett.

COGNAC
Cziba-Durozior & Co.
Ruda és Biochmann Budapest.

(445.)

23—32.

Nagy lakás

a főtér és hatvan-uteza sarkán,

a volt kereskedelmi-akadémia épület

rögtön kiadó.

Felvilágosítást ad TÓTH GYULA vaskereskedő cég.

(5.)

„EPILEPSIA“ Nehezskór.

Biztos eredmény! Alapos gyógyítás régi kipróbált módszer útján az én híres epilepsiumom által.

J. EIGER, Berlin, Oderbergerstr. 3.

(31)

6—?

Meghívó.
A H.-BÖSZÖRMÉNYI KÖZBIRTOKOSSÁG

f. 1893. é. február hó 7-én d. e. 9 órakor

A VÁROSHÁZA NAGYTERMÉBEN

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉST

tart, melyre az érdekelt közbirtokosok meghívotnak.

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Elnöki évi jelentés.
2. Az 1893. évi költségvetés.
3. Tagosítási ügyben hozott III-ad bírósági végzés.
4. B. Tóth Gábor s társai kérvényök kataszteri ügyben.
5. Választmányi tagok 1/3-dának kisorsolása s azok helyébe új tagok választása.
6. Elnökválasztás.

(55.) 1—1.

Máriacelli gyomor-cseppek

kittűnően hatnak a gyomor-betegségeknek, nélkülözhetetlen és általánosan ismert házi- és népszerű.

Schutzmarke E. Maraly

Jelek, melyekről a gyomor-betegségek fölismerhetők: étvágytalanság, a gyomorgyengeség, hárs lehellet, felfújás, savanyu felbűfögés, hasmenés, gyomorfájdalom, felesleges nyálka-kiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, kemény székelés vagy szűkülés — Hatályos gyógyszernek bizonyult fejféjásánál, amennyiben az a gyomortól származó, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal giliszták, májbaajok és hámorrhoidálnál.

Nevezett betegségeknek a MARIACELLI GYOMORCSEPPEK évek óta a legnagyobb sikerrel használtatnak, a mit száz és száz bizonyítvány igazol. Egy palack ára, használati utasítással együtt, 40 kr. Keltős palackok 70 kr. Központi szétküldés BRADY KÁROLY gyógyszerész által, Krensiében, (Morvaország) A védjegy és aláírás megfigyelendő. Csak oly cseppeket tessenek való diának elfogadni, melyeknek burkolására zöld szalag van ragasztva e szavakkal: »Valódiságát bizonyítom.« E szalag az én aláírásommal van ellátva.

Valódi MARIACELLI GYOMORCSEPPEK kaphatók:

Debreczenben: Mihailovits István, Dr. Rotschnek Emil, Tamássy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; Er-Mihályfalván: Mátray István; Diószegen: Vaday Ignác, Hadrázon: Farkas Ödön, Hosszu-Pályán: Sarossy Imre, — Kabán: Horváth Kálmán gyógyszerész uraknál. 13—43

Szives tudomásul!

A farsangi idényre nagyválasztékban érkeztek raktárra:

Báli szövetek,
SZINES SELYMEK, FRANCZIA VOILE-ok,
atlasz, szatin és batisztok

továbbá:

legyezők, virágok, csipkék, báli belépők,
melyeket **igen olcsón árusítunk el**

Szabó Lajos Fiai
DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

(3.) **Mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.**